

1 sierpnia - 78. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego

1 sierpnia mija 78 lat od wybuchu Powstania Warszawskiego. Adwokatura, tradycyjnie, oddaje hołd adwokatom i aplikantom adwokackim, którzy wzięli udział w powstaniu. Według szacunków, było ich około 200.

Powstanie Warszawskie trwało 63 dni. Rozpoczęło się 1 sierpnia 1944 r. o godzinie „W” (godz. 17.00), a zakończyło 3 października tegoż roku "Układem o zaprzestaniu działań wojennych w Warszawie" podpisanym ze strony polskiej przez upoważnionych przez dowódcę Armii Krajowej gen. Tadeusza „Bora” Komorowskiego: płk. Kazimierza Iranek-Osmeckiego i ppłk. Zygmunta Dobrowolskiego, a ze strony niemieckiej przez gen. Ericha von dem Bacha-Zalewskiego.

Według szacunków, w powstaniu wzięło udział co najmniej 213 adwokatów i aplikantów adwokackich. Wśród nich znaleźli się m.in. adwokaci: Władysław Siła-Nowicki, Witold Bayer, Maria Budzanowska, Wiesław Chrzanowski, Helena Wiewiórska, Jadwiga Rutkowska, Tadeusz de Virion, Stefan Korboński, Anna Sobocińska-Lorenc, Zdzisław Krzemiński, Kazimierz Ostrowski, Tadeusz Perdyński.

Członkowie Palestry odgrywali ważną rolę w aparacie Polskiego Państwa Podziemnego. Byli to m.in. Adam Bień, pseudonim „Walkowicz”, Bronowski, pełniący faktycznie w czasie Powstania Warszawskiego funkcje Delegata Rządu na kraj, Stanisław Kauzik, ps. „Dołęga”, „Modrzewski”, Feliks Zadrowski, ps. „Skupniewski”, Stanisław Dryjski, Antoni Pajdak i wielu innych.

Adwokaci odgrywali też bardzo ważną rolę w polskim wymiarze sprawiedliwości działającym w czasie powstania. Sędzią Wojskowych Sądów Specjalnych w Śródmieściu był adw. Witold Majewski, a prokuratorem adw. Jerzy Litauer. W czasie powstania działał Karny Sąd Specjalny, któremu przewodniczył adw. Józef Ignacy Bielski, a prokuratorem był adw. Józef Namysłowski.

Adwokatura upamiętnia adwokatów i aplikantów adwokackich - powstańców warszawskich. (przyp.1)

W 1994 r. w kościele św. Jacka ojców dominikanów na Nowym Mieście w Warszawie odsłonięto tablicę pamięci adwokatów i aplikantów adwokackich poległych w walce za Ojczyznę.

W 2004 r. na froncie budynku NRA odsłonięto i poświęcono tablicę, na której znajduje się napis: „W hołdzie ponad 200 adwokatom i aplikantom adwokackim, żołnierzom Powstania Warszawskiego, którzy walczyli i zginęli za Ojczyznę – 1944. Adwokatura Polska 2004”.

19 listopada 2004 r. na terenie Muzeum Powstania Warszawskiego odsłonięto i poświęcono obelisk upamiętniający udział ponad 200 adwokatów i aplikantów adwokackich w Powstaniu Warszawskim. Obelisk odsłonił adw. Stanisław Rymar wraz z uczestnikiem powstania – adw. Andrzejem Marcinkowskim, a poświęcił biskup polowy WP ks. Gen. Tadeusz Płóski.

Na pytanie, dlaczego Adwokatura co roku konsekwentnie przypomina o Powstaniu i uczestniczących w nim członkach środowiska adwokackiego, odpowiedział w 2014 roku adw. Czesław Jaworski, dziś już nieżyjący redaktor naczelny pisma „Palestra”.

Czynimy to przynajmniej z trzech powodów. Po pierwsze dlatego, aby szukać odpowiedzi na ciągle aktualne pytanie, czy za wartości takie jak wolność, niepodległość, suwerenność, godność człowieka i Polaka warto płacić nie tylko wolnością indywidualną, ale i narodową, a także ofiarą krwi i bardzo często ofiarą życia, barbarzyńskim zniszczeniem wielowiekowych dóbr kultury. Po drugie, aby oddać hołd wszystkim zabitym i pomordowanym oraz tym z mijających pokoleń, którzy podjęli walkę, na różnych odcinkach życia, w imię obrony zasad i wartości ponadczasowych, niezależnie od ponoszonych konsekwencji. Dotyczy to zresztą całego okresu II wojny światowej i wynikających z niej skutków, które dla Polski zakończyły się dopiero po roku 1989. Po trzecie, aby przypomnieć o wkładzie adwokatów i adwokatury, jako zbiorowości, w obronę wspomnianych wyżej wartości i budowę demokratycznego państwa, o czym niestety coraz częściej się zapomina.

Zgodnie z corocznym zwyczajem, 1 sierpnia 2021 r. przedstawiciele Naczelnej Rady Adwokackiej złożą wieńce i znicze pod tablicą przy siedzibie NRA oraz przy monumencie przed Muzeum Powstania Warszawskiego. Wezmą także udział w stołecznych obchodach rocznicy powstania.

Z kolei Dziekan ORA w Warszawie wraz z całą Okręgową Radą Adwokacką w Warszawie oraz izbowa Komisją Historii i Tradycji Adwokatury Warszawskiej zapraszają na uroczystość złożenia hołdu wszystkim bohaterom Powstania Warszawskiego pod tablicą znajdującą się na frontonie budynku siedziby ORA - 1 sierpnia o godz.16.30. Tablica upamiętnia Koleżanki i Kolegów adwokatów i aplikantów adwokackich poległych i pomordowanych w czasie II wojny światowej.

Warto przypomnieć, że w 2019 r. Naczelna Rada Adwokacka wsparła finansowo oraz zainicjowała w środowisku zbiórkę funduszy na budowę pomnika gen. Zbigniewa Ścibor-Rylskiego. Pomnik - opatrzony tabliczką o patronacie NRA - stoi w warszawskim Parku im. Edwarda Rydza-Śmigłego.

(przyt.1) materiały z "Historii Adwokatury" Adama Redzika i Tomasza J. Kotlińskiego, wydanie 4., Warszawa 2018 r.